

บทบาทและจรรยาของผุ้ดูแลผู้สูงอายุ และอันตรายที่เกิดขึ้นกับผู้สูงอายุ

บทบาทและจรรยาของผุ้ดูแลผู้สูงอายุ

จรรยา หมายถึง ความไว้วางใจ ความรู้ ความประพฤติในสิ่งทีควรประพฤติที่เป็นความจริง
ความดี ความถูกต้อง

หลักจริยธรรมของผู้ประกอบวิชาชีพ

1. ใฝ่หาความรู้ มีความเป็นอิสระทางความคิดในการตัดสินใจด้วยตนเอง
2. ปฏิบัติภารกิจในหน้าที่ด้วยความเมตตา กรุณา โอบอ้อมอารี
3. ปฏิบัติภารกิจในหน้าที่โดยตระหนักถึงมาตรการในการป้องกันหรือหลีกเลี่ยงการกระทำที่อาจก่อให้เกิดความเสียหาย หรือเป็นอันตราย
4. ทำหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต
5. ปฏิบัติต่อผู้ใช้บริการทุกคนอย่างยุติธรรม โดยไม่คำนึงถึงความแตกต่าง
6. การพูดความจริง
  - เป็นการสนับสนุนตามสิทธิที่มี
  - เป็นการเคารพนับถือในฐานะบุคคล
  - เป็นไปตามหลักของความเป็นอิสระ

หลักจริยธรรมของผู้ดูแลผู้สูงอายุ

- 1. ความรับผิดชอบ
- 2. ความซื่อสัตย์ หมายถึง การประพฤติปฏิบัติอย่างตรงไปตรงมาทั้งทางกาย วาจา และใจ
- 3. ความกตัญญูกตเวที หมายถึง การรู้คุณ และตอบแทนคุณต่อผู้สูงอายุ และผู้ว่าจ้าง เคารพในสิทธิของผู้สูงอายุ
- 4. ความมีระเบียบวินัย เป็นการควบคุมความประพฤติ การกระทำให้ถูกต้องเหมาะสม

หลักจริยธรรมของผู้ดูแลผู้สูงอายุ

- 5. ความเสียสละ หมายถึง ความไม่เห็นแก่ตัว รู้จักแบ่งปันให้ผู้สูงอายุเท่าที่จะทำได้ตามความสามารถ

6. ความอดุสาหะ หมายถึง ความพยายามอย่างเต็มกำลัง เพื่อให้งานสำเร็จด้วยดี มีความขยัน อดทน ไม่ท้อแท้

7. ความเมตตา กรุณา ซึ่งหมายถึง การมีความจริงใจ มีความรัก ความสงสาร ความเห็นอกเห็นใจ ปราบปรามดีต่อผู้สูงอายุ

องค์ประกอบทางจริยธรรมของผู้ดูแลผู้สูงอายุ

❖ ตระหนักถึงคุณค่าของความสูงอายุเพื่อดำรงความมีศักดิ์ศรี และความภาคภูมิใจ โดย

❖ ให้ความเคารพยกย่อง คำนึงถึงคุณค่าของความสูงอายุ

❖ ยอมรับความสูงอายุ ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงตามวงจรชีวิตของมนุษย์ ยอมรับความแตกต่างส่วนบุคคล

องค์ประกอบทางจริยธรรมของผู้ดูแลผู้สูงอายุ

❖ ดำรงรักษาความสามารถของผู้สูงอายุไว้ให้นานที่สุด โดยส่งเสริมความสามารถในการทำหน้าที่ของร่างกาย ยอมรับความคิดเห็นหรือความต้องการของผู้สูงอายุ

❖ ปฏิบัติต่อผู้สูงอายุ ในฐานะบุคคลคนหนึ่ง ที่มีสิทธิที่จะได้รับบริการด้านสุขภาพอนามัยที่มีคุณภาพเท่าเทียมกับบุคคลวัยอื่นๆ

ปฏิบัติการดูแลผู้สูงอายุ โดยใช้หลักอิทธิบาท 4

๑. ฉันทะ ความพอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น
๒. วิริยะ ความพากเพียรในสิ่งนั้น
๓. จิตตะ ความเอาใจใส่ฝักใฝ่ในสิ่งนั้น
๔. วิมังสา ความหมั่นสอดส่องในเหตุผลของสิ่งนั้น

ปฏิบัติการดูแลผู้สูงอายุ โดยไขหลักพรหมวิหาร 4

เมตตา คือ ความรัก ปราบปรามให้เขามีความสุข

กรุณา คือ ความปรารถนาที่จะช่วยเหลือให้เขา
พ้นทุกข์ ช่วยให้หลุดจากความเจ็บปวด ทรมาน

มุทิตา คือ ความรู้สึกพลอยยินดี เมื่อมีอภีการดี
ขึ้น ช่วยให้สุขสบายยิ่งดี

อุเบกขา คือ การรู้จักวางเฉย ไม่ล่วงล้ำเกินไป
จนทำให้รู้สึกอึดอัด หรือเป็นการก้าวท้าวสิทธิส่วน
บุคคล

บทบาทหน้าที่ของการดูแลผู้สูงอายุ

□ ให้การระดับประคอง เช่น การระดับประคองทางด้านร่างกาย และจิตใจ

□ ให้การดูแล ซึ่งได้แก่ การดูแลผู้สูงอายุให้ได้รับความสุขสบาย

□ ให้การช่วยเหลือ ได้แก่ การช่วยเหลือในการทำกิจกรรมต่าง ๆ

บทบาทหน้าที่ของการดูแลผู้สูงอายุ

ให้การสนับสนุน

- สนับสนุนและส่งเสริมให้ผู้สูงอายุสามารถทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้ด้วยตนเองตามความสามารถที่มีอยู่ ให้คำชมเชย ยกย่อง เป็นต้น

ประสานงาน

- เป็นผู้ประสานงานและเชื่อมโยงระหว่างบุตรหลานและญาติมิตรกับผู้สูงอายุ

ความหมาย Care Manager

- ▶ หมายถึง ผู้จัดการระบบการดูแล
ผู้สูงอายุระยะยาวด้านสาธารณสุข

การปรับทัศนคติของ Care Manager

- ▶ ผู้สูงอายุไม่ใช่ภาระ (**Burden**) แต่เป็นทรัพยากรทางสังคม (**resource**) ที่มีคุณค่า
- ▶ ถ้าได้ให้การดูแลก็ถือว่าได้บุญ เป็นโอกาสมากกว่าสิ่งคุกคาม
- ▶ **Care Manager** มีความสำคัญในการสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้แก่ผู้สูงอายุในชุมชนอย่างยั่งยืน

คุณสมบัติของ Care manager

1. มีอายุไม่ต่ำกว่า 25 ปีบริบูรณ์
2. สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีด้านการแพทย์ หรือการพยาบาลหรือการพยาบาลและการผดุงครรภ์ และต้องมีประสบการณ์การทำงานไม่น้อยกว่า 3 ปี
3. สำเร็จปริญญาตรีด้านอื่นๆ หรือต้องมีประสบการณ์ปฏิบัติงานด้านผู้สูงอายุมาไม่น้อยกว่า 3 ปี
4. ไม่เป็นผู้มีความประพฤติเสื่อมเสียหรือบกพร่องในศีลธรรมอันดีและไม่มีประวัติการกระทำผิดต่อผู้สูงอายุหรือผู้ป่วย
5. มีใบรับรองแพทย์ระบุว่ามีความแข็งแรงไม่เป็นผู้นิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือน ไม่สมประกอบและไม่เป็นผู้ติดสารเสพติด

บทบาทหน้าที่ของ Care manager

1. ประเมินคัดกรองความสามารถในการดำเนินชีวิตประจำวัน
เพื่อการจัดกิจกรรมบริการดูแล
2. จัดทำข้อมูลผู้สูงอายุที่ต้องการกำกับดูแลช่วยเหลือทั้งเชิงรับและ
เชิงรุก (4 กลุ่ม)

บทบาทหน้าที่ของ Care manager

- ▶ การแบ่งกลุ่มผู้สูงอายุตามความต้องการการบริการด้านสาธารณสุข

กลุ่มที่ 1 เคลื่อนไหวได้บ้างและอาจมีปัญหาการกิน หรือการ
ขับถ่ายแต่ไม่มีภาวะสับสนทางสมอง

กลุ่มที่ 2 เหมือนกลุ่มที่ 1 แต่มีภาวะสับสนทางสมอง

กลุ่มที่ 3 เคลื่อนไหวเองไม่ได้และอาจมีปัญหาการกิน หรือการ
ขับถ่าย หรือมีอาการเจ็บป่วยรุนแรง

กลุ่มที่ 4 เหมือนกลุ่มที่ 3 และมีอาการเจ็บป่วยรุนแรงหรืออยู่ใน
ระยะท้ายของชีวิต

บทบาทหน้าที่ของ Care manager

3. จัดทำแผนดูแลรายบุคคล Care plan, weekly plan
4. จัดประชุมกลุ่มเพื่อปรึกษาปัญหากรณี (Case Conference ประชุมเพื่อปรึกษาหาแนวทางการปฏิบัติ)
5. ประสานการปฏิบัติงานการดูแลตามแผน เช่น ด้านที่อยู่อาศัย
ด้านสังคม: - รถรับ-ส่ง ด้านคุณภาพชีวิต
- อุปกรณ์สนับสนุนการดำรงชีวิต เบี้ยยังชีพ ฯลฯ
6. Team Building (จัดทีมทำงานให้เหมาะสมกับความสามารถ
เพื่อการดูแลเฉพาะราย)

บทบาทหน้าที่ของ Care manager

7. บริหารจัดการและกำกับติดตามการดำเนินงานของ CG ให้เป็นไปตาม care plan

8. การประเมินและทบทวน care plan ให้สอดคล้องกับบริบทของผู้สูงอายุแต่ละราย ประเมินแผนงานและผลการปฏิบัติงานเชิงระบบเพื่อปรับปรุงพัฒนา

บทบาทหน้าที่ของ Care manager

- ▶ **Care Manager** หมายถึง ผู้จัดการระบบการดูแลระยะยาวด้านสาธารณสุข
- ▶ **Care giver** หมายถึง ผู้ช่วยเหลือดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง

ความแตกต่างระหว่าง

“Care manager” กับ “Care giver”

“Care manager” จัดทำแผนการดูแลให้กับผู้สูงอายุเป็นรายบุคคล

“Care giver ” ให้บริการการดูแลระยะยาวโดยตรงแก่ผู้สูงอายุ

ตามแผนการดูแลที่จัดทำขึ้นโดย Care Manager

ความแตกต่างระหว่าง

“Care manager” กับ “Care giver”

▶ **Care Manager** 1 คน ดูแล Care Giver 5 - 7 คน

▶ Care Giver 1 คน ดูแลผู้สูงอายุ 5-10 คน

และดูแลผู้สูงอายุกลุ่มเป้าหมายไม่น้อยกว่า 30 – 35 คน

ลูกหลานควรรู้ สาเหตุของอุบัติเหตุในผู้สูงอายุ

ผู้สูงอายุมีโอกาสเกิดอุบัติเหตุได้ง่ายและเมื่อเกิดแล้วก็อาจเกิดปัญหาแทรกซ้อนตามมาได้ เช่น กระดูกข้อมือ ข้อมือสะโพก หรือกระดูกสันหลังหัก เลือดคั่งในสมอง เป็นต้น ปัจจัยที่ทำให้ผู้สูงอายุหกล้มได้ง่ายกว่าวัยอื่นๆ เนื่องจากภาวะความเสื่อมของผู้สูงอายุ โดยเฉพาะความเสื่อมของตา นอกจากนี้ ยังพบว่าผู้สูงอายุมีความอ่อนล้าของกล้ามเนื้อ ทำให้เกิดอุบัติเหตุจากการพลัดตกหกล้มได้บ่อย

จากสถิติพบว่าคนไทยเสียชีวิตจากการ “พลัดตกหกล้ม” สูงถึงปีละ 1,600 คน ซึ่งเป็นสาเหตุการตายอันดับสองในกลุ่มของการบาดเจ็บโดยไม่ตั้งใจ รองจากการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนน โดย 1 ใน 3 พบว่ามักอยู่ในกลุ่มผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป ความเสี่ยงจะเพิ่มสูงขึ้นตามอายุ และปัญหาที่พบบ่อยของผู้สูงอายุที่ได้รับอุบัติเหตุดังกล่าว คือ กระดูกสะโพกแตก หัก หรืออุบัติเหตุทางสมอง ซึ่งเป็นสาเหตุทำให้มีอัตราการความพิการและอัตราการเสียชีวิตค่อนข้างสูงมาก

สาเหตุของอุบัติเหตุในผู้สูงอายุ มีดังนี้

การเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย เช่น มองเห็นไม่ชัด หูตึง อาจไม่ได้ยินเสียงรถ เสียงแตร เวลาข้ามถนนระบบการทรงตัวไม่ดี เช่น หูชั้นในเริ่มเสื่อม กล้ามเนื้อขาดความแข็งแรงในการช่วยพยุงตัว ข้อไม่ดี ระบบประสาทสัมผัสเสื่อม เช่น เป็นเบาหวานมานาน ระบบหัวใจและหลอดเลือด เช่น เจ็บหน้าอก หน้ามืดเวลาเปลี่ยนท่า

สาเหตุของอุบัติเหตุในผู้สูงอายุ มีดังนี้

สิ่งแวดล้อม เช่น แสงสว่างไม่เพียงพอ พื้นบ้านลื่น โดยเฉพาะพื้นผิวขัดมัน หรือ พื้นเปียก บันไดบ้านลื่น หรือไม่มีราวบันไดห้องน้ำ พื้นลื่นเปียก ไม่มีราวเกาะพื้นที่มีสิ่งของวาง กระจะกระจะ กีดขวาง เช่น สายไฟ ของเล่นเด็ก ผ้าขี้ริ้ว สัตว์เลี้ยง

ยา เช่น ยาลดความดันโลหิต ยานอนหลับ

เสื้อผ้าที่ใส่ หลวม ยาวรุ่มร่าม มีเชือกยาวไป

เครื่องมือช่วยเดินไม่ดี เช่น ไม้เท้าที่ไม่มียางกันลื่น หรือ รถเข็นที่ไม่มีที่ห้ามล้อ

อุบัติเหตุที่พบบ่อยในผู้สูงอายุ

ลื่นหกล้ม พบมากที่สุดโดยเฉพาะลื่นล้มในห้องน้ำ ทำให้กระดูกสะโพกหัก บางรายอาจเสียชีวิตได้ เช่น มีความดันโลหิตสูง เบาหวาน โรคหัวใจไตวายร่วม ก่อให้เกิดความเสี่ยงของภาวะแทรกซ้อน เมื่อต้องนอนพักรักษาในโรงพยาบาล

พลัดตกหกล้ม เกิดกับผู้สูงอายุที่มีอายุระหว่าง 65-75 ปี มักเกิดจากการตกเตียง ตกบันได เก้าอี้ ระเบียงบ้าน ต้นไม้ ตกหลุม และตกท่อ เป็นอุบัติเหตุเกิดขึ้นในบ้านเป็นส่วนใหญ่

ไฟไหม้ น้ำร้อนลวก เนื่องจากประสาทมัมผัสความรู้สึกร้อนเล็อมลง เช่น ขณะอาบน้ำ ปรุงอาหาร

อุบัติเหตุที่พบบ่อยในผู้สูงอายุ

สำคัญอาหาร น้ำ และอาหารติดค้างในหลอดลม พบบ่อยในผู้สูงอายุที่มีการจำกัดการเคลื่อนไหว แขน ขา

อ่อนแรง เป็นอัมพาต พ้นปลอมหลวม
อุบัติเหตุอื่น ที่พบบ่อยและควรระวัง เช่น หยิบยาผิดจากสายตาไม่ดี แสงสว่างไม่เพียงพอ รับประทาน

ยากิน หรือขาดยาจากการลืม และถูกรถเฉี่ยวชนขณะเดินบนถนน ข้ามถนนเนื่องจากสายตาไม่ดี หูไม่ได้ยินเสียงชัดเจนและการตัดสินใจหลบหลีกไม่ทัน

อุบัติเหตุที่พบบ่อยในผู้สูงอายุ

เมื่อผู้สูงอายุ เกิดอุบัติเหตุจากการหกล้ม พบว่ากระดูกส่วนที่หักและพบได้บ่อย คือ กระดูกข้อมือ และกระดูกสะโพก ซึ่งเมื่อเกิดกระดูกหักโอกาสที่ผู้สูงอายุมักจะต้องใช้เวลาพักฟื้นนาน เช่น ต้องนอนอยู่กับที่เป็นเวลานานๆ ทำให้เกิดภาวะแทรกซ้อนต่างๆ ตามมาได้ เช่น การเกิดแผลกดทับ ซึ่งมักจะเกิดเร็วกว่าในวัยอื่น เนื่องจากผิวหนังของผู้สูงอายุเปราะบาง แร่งต้านกับความเสียดทานน้อย เมื่อนอนอยู่กับที่นานๆ และบางครั้งประกอบกับการที่ผู้สูงอายุมีภาวะปัสสาวะเล็ด โดยเฉพาะในเพศหญิง ความชื้นแฉะทำให้เกิดมีโอกาสดังกล่าวได้ง่าย นอกจากนี้การนอนอยู่นานๆ ทำให้ผู้สูงอายุเกิดภาวะซึมเศร้าได้ในผู้สูงอายุที่มีประวัติการหกล้มมาแล้ว โอกาสที่จะเกิดการหกล้มซ้ำมีได้มาก ถึงแม้ว่าจะมีอุปกรณ์ต่างๆ ช่วยพยุงเวลาเดินก็ตาม เนื่องจากกล้ามเนื้อยังไม่แข็งแรง การทรงตัวยังไม่ดีเมื่อล้มครั้งที่สองความรุนแรงจะมีมากกว่าการหกล้มในครั้งแรก

อันตรายจากการ “หกล้ม” ของผู้สูงอายุ

ผู้สูงอายุมีความเสี่ยงที่จะหกล้ม และเกิดอันตรายกับร่างกายได้มากกว่าคนวัยอื่น ๆ เนื่องจากความเสื่อมของร่างกาย เช่น กระดูก กล้ามเนื้อต่าง ๆ ที่ทำให้สูญเสียการทรงตัวได้ ง่าย ทำให้หวั่วะต่าง ๆ ได้รับแรงกระแทกอย่างรุนแรง เช่น แขน ขา ศีรษะ สะโพก เข่า หลัง ฯลฯ โดยอาการบาดเจ็บเหล่านี้มีตั้งแต่เจ็บปวดเล็กน้อย ง่าย ง่ายไม่กี่วันหาย ไปจนถึงปวดเรื้อรัง รักษาเป็นเดือน ๆ หรืออาจอันตรายถึงชีวิตได้

ปัจจัยเสี่ยงต่อการหกล้มของผู้สูงอายุ

- การเปลี่ยนแปลงของสายตา สายตาสั้น-ยาว หรืออาจสายตาวินิจฉัยโรคตาต่าง ๆ ที่อาจทำให้กะพริบตาเคเนกการหยิบจับ หรือเดินได้ไม่สะดวกนัก
- สภาพกระดูกข้อต่อ และเอ็น ที่เสื่อมสภาพลง
- ระบบทางเดินปัสสาวะ อาจทำให้เขาห้องน้ำบ่อยขึ้น เสี่ยงลื่นล้มในห้องน้ำได้มากกว่าเดิม
- โรคประจำตัวต่าง ๆ
- การไยยาบางชนิด ที่อาจมีความเสี่ยงทำให้ง่วงนอน เช่น ยานอนหลับ ยาลดความดันโลหิต ฯลฯ
- พื้นบ้าน ที่อาจมีสิ่งกีดขวาง ที่อาจทำให้สะดุดหกล้มได้ง่าย

ปัจจัยเสี่ยงต่อการหกล้มของผู้สูงอายุ

- สภาพแสงไฟภายในบ้านที่อาจจะมืดสลับไปจนยากต่อการมองเห็น
ขั้นบันได ที่สูงหรือแคบเกินไป ทำให้เดินไม่สะดวก
- ห้องน้ำ ที่พื้นห้องน้ำเปียก หรือลื่นเกินไป
- ห้องครัว ที่อาจคับแคบ และมีของไขว้ในครัวเรือนที่จัดเอาไว้ไม่เป็น
ระเบียบ
- รองเท้าของผู้สูงอายุ ที่อาจไม่เหมาะสม ไม่สามารถยึดเกาะพื้นได้ดี
หรือไม่สบายเท้า ทำให้สะดุดหกล้มได้ง่าย

แนวทางป้องกันการเสี่ยงต่อการหกล้ม

1. เลือกรองเท้าที่เหมาะสมกับเท้า พื้นรองเท้ามีดอกหรือไม่ลื่น วัสดุมีความยืดหยุ่น ระบายอากาศได้ดี ไซส์ไม่เท้าช่วยในการเดิน
2. ออกกำลังกายที่เหมาะสมกับตนเองอย่างสม่ำเสมอ
3. ปรับปรุงสิ่งแวดล้อมภายในบ้านและรอบบ้าน ให้โปร่งโล่ง เดินสบาย และมองเห็นทุกพื้นที่ได้อย่างชัดเจน
4. กินยาให้ถูกต้อง หากยามีผลข้างเคียงให้แจ้งวงซึม ควรรับประทานแล้วไม่ลุกเดินไปไหน นั่งหรือนอน อยู่นิ่ง ๆ เท่านั้น
5. รับประทานอาหารที่มีประโยชน์ เพื่อเพิ่มความแข็งแรงของร่างกาย
6. สังเกตอาการข้างเคียงอื่น ๆ หากพบความผิดปกติควรปรึกษาแพทย์เพื่อหาสาเหตุและรับการรักษาที่ถูกต้องต่อไป

5 วิธีป้องกัน การเกิดอุบัติเหตุในผู้สูงอายุ

1. หากอุปกรณ์ช่วยเวลาเดินสำหรับผู้สูงอายุ แน่นอน ในวัยนี้ การทรงตัวย่อมจะไม่แน่น แข็งแรงเหมือนวัยหนุ่มสาว ดังนั้น เวลาเดิน แขนงควรมิดัวช่วยในการทรงตัว เพื่อป้องกันการหกล้ม ไม่ว่าจะเป็นไม้เท้าสามขา วอล์คเกอร์ (ไม้เท้าสี่ขา) ไม้ค้ำยัน ต่าง ๆ และแนะนำควรเลือกให้เหมาะสมกับความสูง (ปรับขนาดต้องไม่ยาวหรือสั้นเกินไป) เพราะถ้าปรับขนาดไม่พอดีกับความสูง แทนที่จะป้องกันหกล้ม กลับกลายเป็นเหตุให้หกล้ม ก็เป็นไปได้

5 วิธีป้องกันการเกิดอุบัติเหตุในผู้สูงอายุ

2. หมั่นสังเกตอาการผิดปกติด้านการรับรู้ ไม่ว่าจะเป็นอาการสับสน ความหลงลืม ของวันเวลาต่าง ๆ ชื่อเพื่อน ชื่อลูกหลาน หรือ สมาชิกครอบครัว รวมถึงการทำการตัดสินใจช้าลง ตอบสนองต่อการรับรู้ช้า นั่นเอง

3. หมั่นสังเกตผิดปกติการเดิน การเดิน การทรงตัวในการเดิน เพราะผู้สูงอายุมีกลไกการทำงานที่จะควบคุมการทรงตัวลดลง ทำให้บางที ยื่นเฉย ๆ อาจเซ ได้ เรียกว่า เด็กวิ่งชน สามารถทำให้ท่านล้มได้เลย

4. จัดอุปกรณ์ภายในบ้านเพื่อเอื้อต่อผู้สูงอายุ

- **ทางลาดในบ้าน** ควรจะมีเพื่อผ่อนแรงผู้สูงอายุในกรณีที่ต้องใช้ Wheel Chair (เก้าอี้รถเข็นผู้ป่วย) ควรทำทางลาดไว้ตามบันไดต่าง ๆ ความชันไม่ควรเกิน 5 องศา และมีความกว้างไม่น้อยกว่า 90 ซม. และมีความลาดยาว ต้องไม่เกิน 5 เมตร
- **ขนาดเตียงต้องเหมาะสม** ควรจัดให้อนบนเตียงที่มีความยาวไม่น้อยกว่า 180 ซม. สูงประมาณ 40 ซม.
- **ต้องเพิ่มราวจับ** เพิ่มราวจับบริเวณทางเดินรอบบ้าน ในห้องน้ำ การติดตั้งราวจับ ควรเน้นให้มีลักษณะสั้น – ยาว หรือเป็นรูปตัวซี ได้เลยคะ ติดตั้งที่ผนังห้องน้ำ ทางเดินลาด ทางเดินในบ้าน ห้องครัว และออกแบบติดตั้งไว้สูงจากพื้นไม่น้อยกว่า 80 ซม.
- **ต้องเพิ่มแรงเสียดทานให้พื้น** แนนอน เพื่อระวังการหกล้ม พื้นต้องพื้นแรงเสียดทาน เช่น ติดแผ่นกันลื่น เป็นแถบยางกันลื่น หรือ วัสดุไม้สังเคราะห์ หรือถ้าเป็นกระเบื้อง ควรเป็นกระเบื้อง ลวดลายกันลื่นโดยเฉพาะ ที่ปัจจุบัน มีหลายแบรนด์หลายลวดลายให้เลือก เพื่อความสวยงามด้วย
- **หมั่นสังเกตอาการของการมองเห็น** สังเกตอาการ หรือสิ่งผิดปกติของการมองเห็น เช่น ตาพร่า มัว บอกระยะห่างชัดเจนไม่ได้ และการที่ไม่สามารถแยกความต่างของสีได้ เหล่านี้ ควรต้องสังเกต เพื่อปรึกษาแพทย์เพื่อแก้ไข

4 โรคที่วัยสูงอายุควรระวัง

โรคมะเร็งในผู้สูงอายุ

โรคร้ายชนิดนี้สามารถเกิดขึ้นได้กับหลายอวัยวะของร่างกาย และยิ่งหากเครือญาติมีผู้ป่วยเป็นโรคนี้ก็อาจจะส่งผลให้เรามีความเสี่ยงในการเป็นโรคมะเร็งเพิ่มมากขึ้น ในกรณีที่เรามีอายุมากขึ้นจะยิ่งส่งผลให้ร่างกายอ่อนแอความเสี่ยงก็จะยิ่งตามมาเช่นกัน ซึ่งหลัก ๆ แล้วโรคมะเร็งมักมีสาเหตุในการเกิดขึ้นได้หลายสาเหตุ ได้แก่

สิ่งแวดล้อมรอบตัว เช่น สารพิษในอากาศ รังสี หรือเชื้อไวรัสที่ทำให้ก่อเกิดเชื้อมะเร็ง

พฤติกรรมการใช้ชีวิต เช่น การรับประทานอาหารไม่ว่าจะเป็นการดื่มแอลกอฮอล์ ทานของติดมัน อาหารปิ้งย่าง เป็นต้น

สภาวะทางร่างกาย ซึ่งบางสภาวะมีส่วนในการกระตุ้นเชื้อมะเร็งโดยเฉพาะสภาวะอารมณ์ เช่น ความเครียดสะสม เป็นต้น

โรคมะเร็งในผู้สูงอายุ

เราสามารถปรึกษากับแพทย์ผู้เชี่ยวชาญเพื่อหาทางออกในการรักษาโรคนี้ได้หากอยู่ในระยะแรก ๆ และเชื้อมะเร็งยังไม่ลุกลามหนัก อย่างไรก็ตามการจะรู้ตัวได้นั้นถือว่าทำได้ยาก เนื่องจากอาการของโรคนี้อาจแสดงออกมาเมื่อเชื้อมีการลุกลามไปแล้ว ดังนั้นการตรวจสุขภาพจึงเป็นทางเลือกหนึ่งที่ดีที่สุดในการหาเชื้อมะเร็ง นอกจากนี้โรคนี้ยังมีวิธีการป้องกันอื่น ๆ ด้วย เช่น

เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในชีวิตประจำวัน หากต้องการหนีห่างจากโรคมะเร็งการปรับเปลี่ยนรูปแบบการกินถือเป็นสิ่งสำคัญเราควรงดของปิ้งย่าง ของติดมัน และอาหารที่มีไขมันสูง รวมถึงหมั่นออกกำลังกายเป็นประจำ ทานผักผลไม้มากขึ้นก็สามารถช่วยป้องกันมะเร็งได้แล้ว

ระวังสิ่งแวดล้อม ควรหลีกเลี่ยงพื้นที่ของเชื้อโรค และคอยระวังมลพิษในอากาศง่าย ๆ ด้วยการสวมหน้ากากอนามัย รวมถึงการดูแลความสะดวกสบายของอาหาร และร่างกายอยู่ตลอดเวลา

โรคทางสมองกับผู้สูงอายุ

ผู้สูงอายุจะมีความเสี่ยงการเกิดโรคทางสมองมากขึ้น ซึ่งมีหลัก ๆ อยู่ 2 โรค คือโรคหลอดเลือดสมอง หรือโรคหลอดเลือดสมองตีบ/แตก (**STROKE**) และโรคอัลไซเมอร์ (**Alzheimer's Disease**) ซึ่งมีสาเหตุในการโรคทั้งสอง ดังนี้

โรคหลอดเลือดสมอง เกิดจากอายุที่เพิ่มมากขึ้น และการเป็นโรคเรื้อรังต่าง ๆ ที่ส่งผลให้เกิดโรคนี้ เช่น โรคเบาหวาน โรคความดันโลหิตสูง นอกจากนี้ยังสามารถเกิดจากการไม่ออกกำลังกาย และไม่ทานอาหารที่มีประโยชน์

โรคอัลไซเมอร์ มักเกิดจากอายุที่มากขึ้น และความผิดปกติทางพันธุกรรม หรือการได้รับผลกระทบจากอุบัติเหตุ และสามารถเกิดจากโรคหลอดเลือดหัวใจได้อีกด้วย

โรคทางสมองกับผู้สูงอายุ

ผลที่เกิดขึ้นกับโรคทางสมองนั้นมีความรุนแรง และส่งผลต่อการดำเนินชีวิตโดยตรงอยู่แล้ว ดังนั้นการป้องกันโรคทางสมองอาจเป็นตัวเลือกที่ดีกว่า ถึงแม้หลายโรคทางสมองอาจเกิดตามอายุ และพันธุกรรม แต่การป้องกันไว้ให้มากที่สุดจึงเป็นสิ่งเดียวที่เราทำได้ และควรทำ ได้แก่

การตรวจสุขภาพ การตรวจสุขภาพเป็นทางเลือกที่จะทำให้เราได้รู้จักร่างกายของตนเอง หากมีโรคร้ายจะสามารถรู้ทันและรักษาได้ก่อน รวมถึงโรคทางสมองด้วยนั่นเอง

ระวังโรคที่เสี่ยงทำให้เกิดโรคทางสมอง เช่น ความดันโลหิตสูง และโรคเรื้อรังต่าง ๆ เช่น โรคเบาหวาน เป็นต้น

พฤติกรรมในชีวิตประจำวัน เป็นสิ่งที่เรารู้กันอยู่แล้ว คือ การออกกำลังกาย ทานอาหารที่มีประโยชน์งดอาหารและ พฤติกรรมต่าง ๆ ที่ส่งผลเสียต่อร่างกาย

โรคหัวใจความเสี่ยงที่ผู้สูงอายุไม่ควรมองข้าม

โรคนี้เป็นโรคที่มีอัตราการเสียชีวิตสูงมากไม่ว่าจะเป็นเพศไหน และวัยไหนก็ตาม ในส่วนของผู้สูงอายุยังต้องคอยดูแล และคอยป้องกันให้ห่างจากโรคนี้มากขึ้นเพื่อความปลอดภัยจนถึงที่สุด เนื่องจากปัจจัยการเกิดโรคบางปัจจัยเราไม่สามารถที่จะควบคุมได้นั่นเอง ซึ่งปัจจัย และสาเหตุการเกิดโรคนี้จะเกิดขึ้นตามชนิดของโรคหัวใจแต่ละชนิด แต่สาเหตุที่เกิดขึ้นร่วมกันก็มีอยู่ด้วยกันหลายประการ ได้แก่

พันธุกรรม และอายุที่เพิ่มมากขึ้นตั้งแต่ 40 ปีขึ้นไป

ความดันโลหิตที่สูงขึ้น

ระดับน้ำตาลในร่างกายที่มากจนเกินไป

มีความเครียดสะสม

โรคหัวใจความเสี่ยงที่ผู้สูงอายุไม่ควรมองข้าม

หากเราไม่สามารถควบคุมสาเหตุในการเกิดโรคหัวใจบางประการได้ แน่นอนว่าเราควรที่จะต้องหันมาใส่ใจเรื่องการป้องกันโรคนี้ให้มากยิ่งขึ้น ได้แก่

พยายามลดความเครียดด้วยการทำกิจกรรมต่างๆ ที่ตนชื่นชอบ

ควบคุมความดันโลหิต และระดับไขมันในเลือดมากขึ้น

ทานอาหารประเภท ธัญพืช ผัก และผลไม้ ลดการทานไขมัน โซเดียม และน้ำตาล

ตรวจสุขภาพที่เกี่ยวกับการทำงานของหัวใจ เช่น การทำ EST หรือ ECHO เป็นต้น

โรคทางกระดูกปัญหาผู้สูงอายุ

หนึ่งในความถดถอย และความเสื่อมสภาพที่ร่างกายของผู้สูงอายุต้องพบเจอ และเห็นได้อย่างชัดเจนคงหนีไม่พ้นโรคที่เกี่ยวกับกระดูก หากปล่อยไว้อาการและโรคเหล่านี้จะสามารถส่งผลได้โดยตรงกับการใช้ชีวิตของผู้สูงอายุ โดยเฉพาะการเคลื่อนไหว โดยโรคกระดูกที่ผู้สูงอายุเสี่ยงได้แก่ โรคกระดูกพรุน (**Osteoporosis**) และ โรคข้อเข่าเสื่อม (**Knee Osteoarthritis**) ซึ่งสาเหตุเกิดได้จาก

โรคข้อเข่าเสื่อม เกิดได้จากอายุที่เพิ่มมากขึ้นเฉลี่ยตั้งแต่ 40 ปี ขึ้นไป ใช้ข้อเข่ามากเกินไป น้ำหนักตัวเกินมาตรฐาน อุบัติเหตุที่ส่งผลต่อข้อเข่า และการเป็นโรคที่ส่งผลกับเข่า เช่น โรคเกาต์ และอาการอักเสบของเข่า เป็นต้น

โรคกระดูกพรุน ผู้หญิงจะเสี่ยงมากที่สุดหลังหมดประจำเดือน หรือการที่ร่างกายขาดแคลเซียม และวิตามิน ออร์โมนที่ไม่สมดุล ออกกำลังกายอย่างหักโหม และการดื่มแอลกอฮอล์ และคาเฟอีน เป็นต้น

โรคทางกระดูกปัญหาผู้สูงอายุ

หากมองภาพผู้สูงอายุที่มีปัญหาเรื่องกระดูกจนเคลื่อนไหวลำบาก หรือในระดับรุนแรงที่สุดอาจจะไม่สามารถเคลื่อนไหวได้ คงจะน่ากลัวไม่ใช่เน้อย ดังนั้นแล้วเราจึงควรดูแล และป้องกันโรคที่เกี่ยวข้องกับกระดูกด้วยวิธีต่าง ๆ ดังนี้

ออกกำลังกายสม่ำเสมอแบบพอประมาณ

ทานอาหารที่เสริมสร้างกระดูกให้แข็งแรง เช่น วิตามินซีและดีในผักผลไม้ รวมถึงกรดไขมันโอเมก้า 3 ในปลาทะเล

ตรวจสุขภาพกระดูก โดยเฉพาะข้อเข่าเมื่อมีข้อสงสัยว่าตนเองมีความเสี่ยง

Thank you

For your attention